

Határozatok Tára

ANTHONY MICHAEL COLLINS
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2022. november 24.¹

C-575/21. sz. ügy

WertInvest Hotelbetriebs GmbH
kontra
Magistrat der Stadt Wien;
a Verein Alliance for Nature
részvételével

(a Verwaltungsgericht Wien [bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – 2011/92/EU irányelv – Az egyes köz- és magánprojektek környezeti hatásvizsgálata – A környezeti hatásvizsgálat szükségességének meghatározása egy tagállam által megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján – Városfejlesztési projekt az UNESCO által világörökségi helyszínnek minősített területen – A környezeti hatásvizsgálatot a területfelhasználásra és a bruttó alapterületre vonatkozó küszöbértékek elérésétől függővé tevő nemzeti szabályozás”

I. Bevezetés

1. Bécs gazdag történelmi, kulturális és építészeti örökséggel rendelkező város. Az eredetileg kelta város Vindobona néven stratégiai fontosságú római helyőrségi várossá vált. A város körül a XIII. században emelt falakat és egyéb védműveket 1857-ben lebontották, és helyükre az 1865-ben megnyitott Ringstraßét építették, amelynek mentén számos nagy középületet emeltek eklektikus historizáló stílusban, amelyet néha Ringstraßenstilnek neveznek, és amely a klasszicista, gótikus, reneszánsz és barokk építészet jegyeit használja. Az UNESCO Bécs történelmi belvárosát – beleértve a Ringstraßét is – a világörökség részévé nyilvánította.

2. Egy magánvállalkozás az „ICV Heumarkt Neu – Neubau Hotel InterContinental, Wiener Eislaufverein WEV” (ICV Heumarkt Neu: az InterContinental szálloda, bécsi jég sportklub újjáépítése) elnevezésű projektet (a továbbiakban: Heumarkt Neu projekt) kívánja megvalósítani a Ringstraße Schubertring nevű szakaszától mintegy 250 méterre.² A Heumarkt Neu projekt a meglévő InterContinental szálloda lebontását és annak helyén több, szálloda, kereskedelmi tevékenység, konferencia, lakás és iroda célját szolgáló új építmény – köztük egy 19 emeletes

¹ Eredeti nyelv: angol.

² Az Am Heumarkt utca képezi a telek délkeleti határát, Bécs egyik legrégebbi utcájaként tartják számon.

toronyépület – létesítését foglalja magában; amelyhez földalatti jégpálya, sportcsarnok, uszoda és 275 parkolóhelyes parkoló is tartozik. A Heumarkt Neu projekt várhatóan mintegy 1,55 hektáron fekszik majd, bruttó alapterülete pedig mintegy 89 000 m².

3. A Heumarkt Neu projekt vitát váltott ki Bécs UNESCO világörökség részét képező bevárosához való közelsége, valamint a tervezett toronyház magasságának a város látképeére gyakorolt állítólagos hatása miatt. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) az előzetes döntéshozatal iránti kérelmével lényegében arra kíván választ kapni, hogy az a tagállam, amely az általa elfogadott küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján úgy dönt, hogy az adott projekt tekintetében környezeti hatásvizsgálatot kell végezni, kötelezhető-e arra, hogy a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének szükségességéről szóló döntést olyan projekt egyedi vizsgálatának eredményeként is meghozza, amely nem teljesíti az előírt küszöbértékeket vagy szempontrendszert, de várhatóan jelentős hatást gyakorol a környezetre.

II. A releváns jogi rendelkezések

A. Az uniós jog

4. A 2014. április 16-i 2014/52/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel³ módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁴ preambuluma többek között a következő elveket rögzíti:

- „(7) A környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló köz- és magánprojektek engedélyezése kizárólag a várhatóan jelentős környezeti hatások értékelése [helyesen: vizsgálata] után történhet meg. Ezt a vizsgálatot a projektgazda által szolgáltatott megfelelő adatok alapján kell végezni, amit kiegészíthetnek a hatóságok és az a nyilvánosság, amelyet a kérdéses projekt valószínűleg érinteni fog.
- (8) Bizonyos típusú projektek jelentős hatást gyakorolnak a környezetre, és azokat a projekteket főszabály szerint módszeres vizsgálatnak szükséges alávetni.
- (9) Egyéb, más jellegű [helyesen: Más típusú] projektek várhatóan nem minden esetben gyakorolnak jelentős hatást a környezetre, és azokat a projekteket abban az esetben kell megvizsgálni, ha a tagállam úgy ítéli meg, hogy a projektek feltehetően jelentős hatással vannak a környezetre.
- (10) A tagállamok meghatározhatnak küszöbértékeket vagy szempontrendszert annak eldöntésére, hogy ezek közül a projektek közül melyek esetében kell a vizsgálatot elvégezni a környezeti hatásuk jelentősége alapján. A tagállamok nem kötelezhetőek arra, hogy esetenként vizsgálják meg azokat a projekteket, amelyek a küszöbértéket nem haladják meg, illetve kívül esnek azon a szempontrendszeren, amelyeket eseti alapon vizsgálnak.

³ HL 2012. L 26., 1. o.

⁴ HL 2014. L 124., 1. o.

(11) Amikor a tagállamok ilyen küszöbértéket vagy szempontrendszert állítanak fel, vagy esetenként vizsgálják meg, hogy mely projektek esetében kell a hatásvizsgálatot elvégezni ezek jelentős környezeti hatása miatt, figyelembe kell venniük az ezen irányelvben előírt megfelelő kiválasztási szempontokat. A szubszidiaritás elvének megfelelően a tagállamok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy azokat a szempontokat az egyes esetekre alkalmazzák.”

5. A 2011/92 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az azoknak a köz- és magánprojekteknek⁵ a környezeti hatásvizsgálatára vonatkozik, amelyek várhatóan jelentős hatást gyakorolnak a környezetre.

6. A 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése alapján:

„A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező legyen, és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg.”

7. A 2011/92 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A környezeti hatásvizsgálat keretében minden egyedi esetre vonatkozóan megfelelő módon azonosítani kell, le kell írni és értékelni kell az egyes projektek jelentős mértékű közvetlen és közvetett hatásait a következő tényezőkre:

- a) a lakosságra és az emberi egészségre;
- b) a biológiai sokféleségre, különös figyelemmel a [természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i] 92/43/EGK [tanácsi] irányelv [HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.] és a [vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i] 2009/147/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelv [HL 2010, L 20., 7. o.] alapján védett fajokra és élőhelyekre;
- c) a földterületre, a talajra, a vizekre, a levegőre és az éghajlatra;
- d) az anyagi javakra, a kulturális örökségre és a tájra;
- e) az a)–d) pontban felsorolt tényezők közötti kölcsönhatásokra.”

8. A 2011/92 irányelv 4. cikke szerint:

„(2) A 2. cikk (4) bekezdésére is figyelemmel a II. mellékletben felsorolt projektekre [helyesen: projektek tekintetében] a tagállamok határozzák meg, hogy a projektet alá kell-e vetni az 5–10. cikknek megfelelő vizsgálatnak. A tagállamok ezt meghatározzák:

a) esetenkénti vizsgálattal;

vagy

⁵ Az 1. cikk (2) bekezdésében szereplő meghatározás szerint a 2011/92 irányelv alkalmazásában a „projekt” többek között „épületek vagy egyéb létesítmények kivitelezése”.

b) a tagállamok által megállapított küszöbértékek vagy szempontrendszer alapján.

A tagállamok dönthetnek úgy is, hogy az a) és a b) pontnak megfelelő mindkét eljárást alkalmazzák.

(3) Abban az esetben, ha a (2) bekezdés alkalmazásában esetenkénti vizsgálat elvégzésére, illetve küszöbértékek vagy szempontrendszer megállapítására kerül sor, figyelembe kell venni a III. mellékletben előírt releváns kiválasztási kritériumokat. A tagállamok küszöbértékeket vagy feltételeket határozhatnak meg annak megállapítása érdekében, hogy egy adott projekt esetében sem a (4) és (5) bekezdésben említett határozatot nem kell meghozni, sem környezeti hatásvizsgálatot nem kell végezni, továbbá küszöbértékeket és/vagy feltételeket határozhatnak meg annak megállapítása érdekében, hogy a projekteket a (4) és (5) bekezdésben említett határozathozatal nélkül is alá kell-e vetni környezeti hatásvizsgálatnak.

[...]

9. A 2011/92 irányelv II. melléklete „A 4. cikk (2) bekezdésében említett projektek” címet viseli. Ennek 10. pontja úgy rendelkezik, hogy az „infrastrukturális projektek” magukban foglalják a „városfejlesztési projektek[et], ideértve a bevásárlóközpontok építését és parkolóhelyek létesítését”.

10. A 2011/92 irányelv III. melléklete a „A 4. cikk (3) bekezdése szerinti kiválasztási kritériumok (az annak eldöntéséhez szükséges kritériumok, hogy a II. mellékletben felsorolt projektek esetében kell-e környezeti hatásvizsgálatot végezni)” címet viseli. E melléklet 1. pontja szerint a projektek jellemzőit különösen a következő szempontokra figyelemmel kell megvizsgálni: a) a teljes projekt mérete és terve; b) összeadódó hatások más meglévő és/vagy jóváhagyott projektekkel; c) a természeti erőforrások, különösen a földterület, a talaj, a vizek és a biológiai sokféleség igénybevétele; d) hulladékkeletkezés; e) környezetszennyezés és zavaró hatások; f) a nagyobb balesetek és/vagy katasztrófák a projekttel összefüggő kockázata, ideértve – a tudományos ismeretekkel összhangban – az éghajlatváltozásból eredő kockázatokat is, valamint g) az emberi egészséggel kapcsolatos kockázatok.

11. Amennyiben, amennyiben az jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben felhozott kérdések szempontjából relevánsnak tűnik, a 2011/92 irányelv III. mellékletének „A projektek helyszíne” címet viselő 2. pontja úgy rendelkezik, hogy azon földrajzi területek környezeti érzékenységét, amelyekre a projektek valószínűsíthetően hatással lesznek, a következő szempontok hangsúlyos figyelembevételével kell megvizsgálni: a) aktuális és jóváhagyott területhasznosítás; b) a terület és a felszín alatti rétegek természeti erőforrásainak viszonylagos gazdagsága, rendelkezésre állása, minősége és regenerációs képessége, valamint c) a természetes környezet terhelhetősége, különös tekintettel: többek között a sűrűn lakott területekre, valamint a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű tájakra és területekre.

12. A 2011/92 irányelv III. mellékletének „A lehetséges hatás típusa és jellemzői” címet viselő 3. pontjában a projektek várható jelentős környezeti hatásait a III. melléklet 1. és 2. pontjában felsorolt szempontok alapján kell megvizsgálni, figyelembe véve a projekt által az irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott tényezőkre gyakorolt hatást, és figyelemmel annak: a) nagyságára és térbeli kiterjedésére; b) természetére; c) országhatárokon áttérjedő jellegére; d) mértékére és összetettségére; e) valószínűségére; f) várható kezdetére, időtartamára, gyakoriságára és visszafordíthatóságára; g) más meglévő és/vagy jóváhagyott projektek hatásaival való összeadódására, valamint h) eredményes mérséklésének lehetőségeire.

B. Az osztrák jog

13. Az 1993. október 14-i Bundesgesetz über die Prüfung der Umweltverträglichkeit (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz) (a környezetre gyakorolt hatás vizsgálatáról szóló szövetségi törvény; a továbbiakban: KHV-törvény)⁶ 1. §-a – az alapügyben alkalmazandó változatban⁷ – „A környezeti hatásvizsgálat célja és a nyilvánosság részvétele” címet viseli, és a következőképpen szól:

„(1) A környezeti hatásvizsgálat (KHV) célja a nyilvánosság részvételével és szakvélemény alapján,

1. hogy azonosítsa, leírja és értékelje az egyes projektek közvetlen és közvetett, létező vagy lehetséges hatásait
 - a) az emberekre és a biológiai sokféleségre, köztük az állatokra, növényekre és élőhelyeikre,
 - b) a földterületre és a talajra, vízre, levegőre és éghajlatra,
 - c) a tájra, és
 - d) az anyagi, valamint kulturális javakra,beleértve a több hatás közötti kölcsönhatásokat is

[...]”

14. A KHV-törvény „A környezeti hatásvizsgálat tárgya” címet viselő 3. §-a révén:

„(1) Az 1. mellékletben felsorolt projektek, valamint e projektek módosítása tekintetében a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatát a következő rendelkezéseknek megfelelően kell elvégezni. Az 1. melléklet 2. és 3. oszlopában felsorolt projekteket egyszerűsített eljárásban kell vizsgálni [...]

(2) Az 1. mellékletben felsorolt olyan projektek esetében, amelyek nem érik el az ott meghatározott küszöbértékeket, vagy nem felelnek meg az ott meghatározott szempontrendszernek, de más projektekkel együtt elérik a szóban forgó küszöbértéket, vagy megfelelnek a szóban forgó szempontnak, a hatóság eseti alapon állapítja meg, hogy a hatások összeadódása miatt várhatóan jelentős káros, zavaró vagy terhelő hatást gyakorol-e a projekt a környezetre, és ezért el kell-e végezni a környezeti hatásvizsgálatot a tervezett projekt esetében. Az összeadódás szempontjából figyelembe kell venni a más hasonló és térben összefüggő – meglévő vagy engedélyezett – projekteket, illetve azokat a projekteket, amelyeket korábban teljes körű engedélyezés iránti kérelemmel benyújtottak valamely hatósághoz, vagy amelyeket korábban a 4. vagy 5. § alapján kérelmeztek. Nem kell egyedi vizsgálatot végezni, ha a tervezett projekt kapacitása nem éri el a küszöbérték 25%-át. Az egyedi esetben történő döntéshozatal során figyelembe kell venni az (5) bekezdés 1–3. pontja szerinti szempontokat, és alkalmazni kell a (7) és (8) bekezdést. A környezeti hatásvizsgálatot egyszerűsített eljárásban kell elvégezni. Az egyedi vizsgálatot nem kell elvégezni, ha a projektgazda környezeti hatásvizsgálat elvégzését kéri.

⁶ BGBl. 697/1993. száma.

⁷ BGBl. I 80/2018. száma.

[...]

(4) A hatóság – az olyan projektek esetében, amelyek vonatkozásában az 1. melléklet 3. oszlopában bizonyos védett területekre vonatkozóan küszöbértéket határoztak meg – ennek teljesülése esetén eseti alapon, a környezeti hatás mértékének és tartósságának figyelembevételével határoz arról, hogy a védett élőhelyre (a 2. mellékletben szereplő B. kategória) vagy arra a védelmi célra tekintettel, amely miatt a védett területet létrehozták (a 2. mellékletben szereplő A., C., D. és E. kategória), várható-e jelentős terhelő hatás. E vizsgálat során a 2. mellékletben szereplő A., C., D. vagy E. kategóriába tartozó védett területeket kizárólag akkor kell figyelembe venni, ha az eljárás megindításának napján azokat már közösségi jelentőségű területekké nyilvánították vagy felvették azokat a közösségi jelentőségű területek jegyzékébe (a 2. mellékletben szereplő A. kategória). Amennyiben jelentős terhelő hatás várható, környezeti hatásvizsgálatot kell végezni. Az egyedi esetben történő döntéshozatal során figyelembe kell venni az (5) bekezdés 1–3. pontja szerinti szempontokat, és alkalmazni kell a (7) és (8) bekezdést. Az egyedi vizsgálatot nem kell elvégezni, ha a projektgazda környezeti hatásvizsgálat elvégzését kéri.

(4a) A hatóság – az olyan projektek esetében, amelyek vonatkozásában az 1. melléklet 3. oszlopában a (4) bekezdésben meghatározottaktól eltérő különleges feltételeket határoztak meg – e feltételek teljesülése esetén a (7) bekezdés alkalmazásában eseti alapon határozza meg, hogy várható-e az 1. § (1) bekezdésének 1. albekezdésében meghatározott jelentős káros vagy terhelő környezeti hatás. Ha a hatóság megállapítja, hogy ilyen hatás várható, a környezeti hatásvizsgálatot egyszerűsített eljárásban kell elvégezni. Az egyedi vizsgálatot nem kell elvégezni, ha a projektgazda környezeti hatásvizsgálat elvégzését kéri.

(5) A hatóságnak az egyedi esetben történő döntéshozatal során adott esetben a következő szempontokat kell figyelembe vennie:

1. A projekt jellemzői (a projekt mérete, a természeti erőforrások igénybevétele, a hulladékkeletkezés, a környezetszennyezés és a zavaró hatások, a projekt nagyobb balesetek és/vagy természeti katasztrófák kockázatának, köztük – a tudományos ismeretekkel összhangban – az éghajlatváltozásból eredő kockázatoknak való kitettsége, az emberi egészséggel kapcsolatos kockázatok);
2. A projektek helyszíne (környezeti érzékenység, figyelembe véve az aktuális és jóváhagyott területhasznosítást, a terület és a felszín alatti rétegek természeti erőforrásainak gazdagságát, minőségét és regenerációs képességét, a természetes környezet terhelhetőségét, különös tekintettel adott esetben a 2. mellékletben felsorolt területekre);
3. A projekt lehetséges környezeti hatásának jellemzői (a hatás típusa, a hatás nagysága és térbeli kiterjedése), a hatás országhatárokon áttérjedő jellege, a hatás mértéke és összetettsége, a hatás várható kezdete, valószínűsége, a hatás időtartama, gyakorisága és visszafordíthatósága, a hatás eredményes elkerülésének vagy mérséklésének lehetősége), valamint a környezeti hatásnak a projekt végrehajtásából eredő változása a projekt végrehajtása nélküli helyzethez képest.

Az 1. melléklet 3. oszlopában felsorolt projektek esetében a hatás változását a védett területre tekintettel kell vizsgálni. [...]

(6) A környezeti hatásvizsgálat vagy az egyedi vizsgálat befejezése előtt az (1), (2) vagy (4) bekezdés szerinti vizsgálat kötelezettsége alá tartozó projektekre nem adhatók engedélyek. A

környezeti hatásvizsgálat befejezése előtt közölt értesítések nem rendelkeznek joghatással. A hatáskörrel rendelkező hatóság az e rendelkezés megsértésével kiadott engedélyt a 39. § (3) bekezdése alapján három éven belül semmisnek nyilváníthatja.

(7) A hatóságnak a projektgazda, közreműködő hatóság vagy a környezetvédelmi ombudsman kérésére meg kell állapítania, hogy egy adott projekt tekintetében e törvény alapján el kell-e végezni a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatát, továbbá azt, hogy az 1. mellékletben vagy a 3a. § (1)–(3) bekezdésében rögzített melyik szempontokat teljesíti a projekt. E megállapítás hivatalból is történhet [...]

(9) Ha a hatóság a (7) bekezdés alapján úgy dönt, hogy a projekt tekintetében nem kell a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatát elvégezni, a 19. § (7) bekezdése szerint elismert környezetvédelmi szervezet vagy a 19. § (1) bekezdésének 1. pontja szerinti szomszéd keresetet indíthat a Bundesverwaltungsgerichtnél (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria). E környezetvédelmi szervezetnek vagy szomszédnak az interneten való közzététel napjától kezdődően hozzáférést kell biztosítani a közigazgatási eljárás irataihoz. A környezetvédelmi szervezet keresetelési joga szempontjából a 19. § (7) bekezdése szerint az elismerésről szóló közigazgatási határozatban meghatározott földrajzi tevékenységi terület az irányadó.

[...]

15. A KHV-törvény 1. melléklete részletezi azokat a projekteket, amelyek tekintetében környezeti hatásvizsgálatot kell végezni. Az 1. oszlopban azok a projektek szerepelnek, amelyek tekintetében rendszeresen környezeti hatásvizsgálatot kell végezni. A 2. oszlop azokat a projekteket tartalmazza, amelyek tekintetében egyszerűsített környezeti hatásvizsgálatot kell végezni. A 3. oszlop azokat a projekteket tartalmazza, amelyek tekintetében az egyszerűsített környezeti hatásvizsgálat elvégzésének szükségességét eseti alapon kell megvizsgálni. A legalább 15 hektár területfelhasználású és 150 000 m²-t meghaladó bruttó alapterületű városfejlesztési projektek⁸ az említett melléklet 2. oszlopában szerepelnek.⁹ A KHV-törvény 1. mellékletének 3. oszlopa úgy rendelkezik, hogy „[a városfejlesztési projektek] esetében a 3. § (2) bekezdése azzal a kikötéssel alkalmazandó, hogy az utolsó öt évben engedélyezett kapacitások összegét – a kérelmezett kapacitást, illetve kapacitásbővítést is ideértve – kell figyelembe venni.”

16. A KHV-törvény 2. melléklete meghatározza a 3. oszlopban is említett védett területek kategóriáit. A világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló egyezmény¹⁰ 11. cikkének (2) bekezdése alapján felsorolt UNESCO világörökségi helyszínek az e védett területek A. kategóriája szerinti „különleges védelmi területnek” minősülnek.

III. Az alapeljárás tárgyát képező jogvita és az előzetes döntéshozatal iránti kérelem

17. 2017. október 17-én a WertInvest Hotelbetriebs GmbH a Wiener Landesregierungtől (Bécs tartomány kormánya, Ausztria) annak megállapítását kérte, hogy a Heumarkt Neu projekt esetében nem kell környezeti hatásvizsgálatot végezni.

⁸ A KHV-törvény 1. mellékletének 3a. lábjegyzetében szereplő meghatározás szerint a városfejlesztési projektek „azok átfogó, multifunkcionális, mindenesetre lakó- és kereskedelmi épületekkel – a projekt területét meghaladó kiterjedésű, az épületek megközelítését biztosító úthálózatot és a projekt területét meghaladó vonzáskörzettel rendelkező, az ellátást szolgáló létesítményeket is ideértve – történő területbeépítésre irányuló fejlesztési projektek.” A városfejlesztési projektek, illetve azok részei a végrehajtásukat követően már nem minősülnek az e lábjegyzet értelmében vett városfejlesztési projekteknek.”

⁹ A KHV-törvény 1. mellékletének 18. b) pontja.

¹⁰ Amelyet az Általános Konferencia 1975. december 17-én fogadott el és írt alá Párizsban.

18. 2018. október 16-án Bécs tartomány kormánya megállapította, hogy a Heumarkt Neu projekt tekintetében nem kell környezeti hatásvizsgálatot végezni. Álláspontja szerint a projekt nem lépi túl a KHV-törvény 1. melléklete 18. pontjának b) alpontjában meghatározott küszöbértékeket, és a KHV-törvény 3. §-ának (2) bekezdésében foglalt, összeadódásra vonatkozó rendelkezés nem alkalmazható, mivel a projekt kapacitása nem érte el az alkalmazandó küszöbérték 25%-át.

19. 2018. november 30-án a WertInvest Hotelbetriebs a Heumarkt Neu projektre vonatkozó építésügyi hatósági engedély iránti kérelmet nyújtott be a Magistrat der Stadt Wienhez (Bécs város önkormányzata).

20. Több szomszéd és egy környezetvédelmi szervezet eljárást indított a 2018. október 16-i határozat ellen a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) előtt. Az eljárás során a WertInvest Hotelbetrieb visszavonta annak megállapítása iránti kérelmét, hogy a projekt tekintetében nem kell környezeti hatásvizsgálatot végezni. A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) ennek ellenére 2019. április 9-én hivatalból úgy határozott, hogy a Heumarkt Neu projekt tekintetében egyszerűsített környezeti hatásvizsgálatot kell végezni. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy az osztrák jogalkotó a városfejlesztési projektek engedélyezéséhez vezető eljárás során nem vette kellőképpen figyelembe a KHV-törvény 2. mellékletében szereplő A. kategóriába tartozó védett területek védelmének szükségességét.¹¹ Hozzátette, hogy a Heumarkt Neu projekt bizonyította, hogy a KHV-törvény 1. mellékletének 2. oszlopában rögzített küszöbértékeket el nem érő projektek jelentős hatást gyakorolhatnak a védett UNESCO világörökségi helyszínekre. A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) ezen okokból kifolyólag arra a következtetésre jutott, hogy a 2011/92 irányelvet helytelenül ültették át az osztrák jogba, ezért meg kell vizsgálni, hogy kell-e a Heumarkt Neu projekt tekintetében környezeti hatásvizsgálatot végezni.

21. A WertInvest Hotelbetrieb és Bécs tartomány kormánya e határozat ellen jogorvoslati kérelmet nyújtott be a Verwaltungsgerichtshofhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Ausztria) előtt. A Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság) 2021. június 25-én hatályon kívül helyezte a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) ítéletét, és megállapította, hogy mivel a WertInvest Hotelbetrieb visszavonta annak megállapítása iránti kérelmét, hogy a projekt vonatkozásában nem kell környezeti hatásvizsgálatot végezni, a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) nem rendelkezett hatáskörrel az e kérdésben való határozathozatalra. A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) 2021. július 15-én a megállapítás iránti fent említett kérelem visszavonására tekintettel megállapította Bécs tartomány kormánya 2018. október 16-i határozatának semmisségét.

22. E bírósági eljárás során a WertInvest Hotelbetrieb építési hatósági engedély iránti kérelmének elbírálása folyamatban volt a Magistrat der Stadt Wien (Bécs város önkormányzata) előtt. Mivel e hatóság a kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül nem hozott határozatot e kérelemmel kapcsolatban, a WertInvest Hotelbetrieb 2021. március 12-én mulasztási pert indított a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) előtt, hogy az kötelezze a Magistrat der Stadt Wien (Bécs város önkormányzata) az említett építési hatósági engedély kiadására, mivel e határozat meghozatalához nem volt szükség környezeti hatásvizsgálatra.

23. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint – annak eldöntéséhez, hogy a Magistrat der Stadt Wien (Bécs város önkormányzata) elkövetett-e mulasztást – meg kell állapítani, hogy a Heumarkt Neu projekt tekintetében kellett-e környezeti

¹¹ A KHV-törvény 1. mellékletének 18. b) pontja.

hatásvizsgálatot végezni, és úgy hivatkozik a projektekre, mint a második világháború vége óta Bécsben megvalósítandó egyik legjelentősebb városfejlesztési projektekre. Azt is megjegyzi, hogy az Európai Bizottság 2019. október 10-én felszólító levelet küldött az osztrák kormánynak,¹² amelyben a 2011/92 irányelv osztrák jogba való átültetésével kapcsolatban számos kérdéskört,¹³ jelesül azt vetette fel, hogy olyan, nem megfelelő küszöbértékeket állapítottak meg, amelyek a gyakorlatban minden jelentős városfejlesztési projekt (például a Heumarkt Neu projekt) tekintetében kizárják a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének szükségességét.

24. E körülmények között a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Ellentétes-e a [2011/92 irányelvvel] az olyan nemzeti szabályozás, amely a »városfejlesztési projektek« esetében a környezeti hatásvizsgálat elvégzését legalább 15 ha-s területfelhasználás és 150 000 m²-t meghaladó bruttó alapterület küszöbértékének elérésétől, valamint attól teszi függővé, hogy egy átfogó, multifunkcionális, mindenestre lakó- és kereskedelmi épületekkel – a projekt területét meghaladó kiterjedésű, az épületek megközelítését biztosító úthálózatot és a projekt területét meghaladó vonzaskörzettel rendelkező, az ellátást szolgáló létesítményeket is ideértve – történő területbeépítésre irányuló fejlesztési projektről legyen szó? Jelentősséggel bír-e e tekintetben, hogy a nemzeti jog különös tényállásokat állapít meg:
- a szabadidő- és vidámparkok, sportstadionok vagy golfpályák (bizonyos mértékű területfelhasználástól, illetve bizonyos számú parkolóhelytől),
 - az ipari vagy üzleti parkok (bizonyos mértékű területfelhasználástól),
 - a bevásárlóközpontok (bizonyos mértékű területfelhasználástól, illetve bizonyos számú parkolóhelytől),
 - a turisztikai szálláshelyek, mint például a szállodák, üdülőtelepek – a segédlétesítményeket is ideértve – (bizonyos ágyszámától, illetve bizonyos mértékű területfelhasználástól, a zárt lakóterületeken kívüli területre korlátozva), valamint
 - a nyilvánosság számára hozzáférhető parkolók vagy parkolóházak (bizonyos számú parkolóhelytől) tekintetében?
- 2) Megköveteli-e a [2011/92 irányelv] – különösen a [z annak] III. melléklet[e] 2. c) pontjának viii. alpontjában foglalt rendelkezésre tekintettel, amely szerint annak eldöntése során, hogy a [z irányelv] II. melléklet[é]ben felsorolt projektek esetében kell-e környezeti hatásvizsgálatot végezni, »a táj[at], a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű területek[et] [helyesen: a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű tájak[at] és területek[et]]« is figyelembe kell venni –, hogy a különleges történelmi, kulturális, várostervezési vagy építészeti jelentőségű területek, mint például az UNESCO világörökségi helyszínei tekintetében (az első kérdésben említett/nél) alacsonyabb küszöbértékeket vagy alacsonyabb küszöbértékű szempontokat határozzanak meg?

¹² C(2019) 6680 final.

¹³ INFR(2019)2224.

3) Ellentétes-e a [2011/92 irányelvvel] az olyan nemzeti szabályozás, amely az első kérdés értelmében vett »városfejlesztési projekt« vizsgálata során arra korlátozza a más hasonló és térben összefüggő projektekkel való összevonást (összeadást), hogy e tekintetben csak az utolsó öt évben engedélyezett kapacitások összegét – a kérelmezett kapacitást, illetve kapacitásbővítést is ideértve – kell figyelembe venni, ennek keretében a városfejlesztési projekteket, illetve azok részeit a végrehajtásukat követően fogalmilag már nem kell városfejlesztési projekteknek tekinteni, és elmarad annak egyedi alapon elvégzendő megállapítása, hogy a hatások összeadódása miatt várhatóan jelentős káros, zavaró vagy terhelő hatást gyakorol-e a projekt a környezetre, és ezért el kell-e végezni a környezeti hatásvizsgálatot a tervezett projekt esetében, ha a tervezett projekt kapacitása nem éri el a küszöbérték 25%-át?

4) Az első és/vagy a második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

korlátozódhat-e meghatározott védelmi szempontokra, például egy meghatározott terület védelmi céljára a tagállami mérlegelési mozgástér túllépése esetén a nemzeti hatóságok által (a [2011/92 irányelv] 2. cikke (1) bekezdésének, valamint 4. cikke (2) és (3) bekezdésének – ebben az esetben közvetlenül alkalmazandó – rendelkezései alapján) egyedi alapon azzal kapcsolatban elvégzendő vizsgálat, hogy a projekt várhatóan jelentős hatást gyakorol-e a környezetre, és ezért azt környezeti hatásvizsgálat alá kell-e vetni, vagy ebben az esetben a [2011/92 irányelv] III. mellékletében felsorolt valamennyi szempontot figyelembe kell venni?

5) Lehetővé teszi-e a [2011/92 irányelv] – különösen a 11. cikkben foglalt jogvédelmi előírásokra tekintettel –, hogy a negyedik kérdésben említett vizsgálatot első alkalommal a kérdést előterjesztő bíróság végezze el (építési engedélyezési eljárásban és saját hatáskörének vizsgálata keretében), amelynek eljárásában a »nyilvánosság« a nemzeti jog előírásai alapján csak rendkívül korlátozott keretek között vehet részt félként, és amelynek határozatával szemben csak rendkívül korlátozott jogvédelem illeti meg az »érintett nyilvánosságnak« a [2011/92 irányelv] 1. cikke (2) bekezdésének d) és e) pontja értelmében vett tagjait? Jelentősséggel bír-e az e kérdésre adandó válasz szempontjából, hogy a nemzeti jog szerint – a hivatalból történő megállapítás lehetőségétől eltekintve – csak a projektgazda, a közreműködő hatóság vagy az Umweltanwalt [környezetvédelmi ombudsman, Ausztria] kérheti annak külön megállapítását, hogy a projekt esetében kötelező-e környezeti hatásvizsgálatot végezni?

6) Lehetővé teszi-e a [2011/92 irányelv], hogy az ezen irányelv II. mellékletének 10. b) pontja szerinti »városfejlesztési projektek« esetében a szükséges környezeti hatásvizsgálat elvégzése előtt vagy azzal párhuzamosan, illetve a környezeti hatások – a környezeti hatásvizsgálat szükségességének megállapítására irányuló – egyedi vizsgálatának befejezése előtt a városfejlesztési projekt egészének részét képező egyes építési intézkedésekre építési engedélyeket adjanak ki, amely engedélykiadással összefüggésben az építésügyi eljárás keretében nem kerül sor a környezeti hatásoknak a [2011/92 irányelv] értelmében vett átfogó vizsgálatára, és a nyilvánosság csak korlátozott ügyféli jogállással rendelkezik?”

25. A WertInvest Hotelbetrieb, az osztrák kormány és a Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be. A 2022. szeptember 14-i tárgyaláson az említett felek, valamint a Magistrat der Stadt Wien (Bécs város önkormányzata, Ausztria) és a Verein Alliance for Nature szóbeli észrevételt nyújtott be, és válaszolt a Bíróság kérdéseire.

26. A Bíróság kérésének megfelelően jelen indítványomban a kérdést előterjesztő bíróság által feltett első négy kérdést vizsgálom meg.

IV. Értékelés

A. Az elfogadhatóságról

27. A WertInvest Hotelbetrieb azt állítja, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet mint elfogadhatatlant el kell utasítani, mivel a Heumarkt Neu projekt nem minősül a 2011/92 irányelv értelmében vett városfejlesztési projektnek. Azt állítja, hogy a toronyépület kivételével a telken az összes többi épület már létezik, és azokat csupán fel fogják újítani. Ezenfelül vagy másodlagosan, a harmadik kérdés pusztán hipotetikus. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben nem utal arra, hogy a Heumarkt Neu projekt területén olyan hasonló projektek léteznének, amelyek miatt ez a kérdés elfogadhatatlan lenne.

28. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk által létrehozott együttműködés keretében kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó határozatért felelős nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőire tekintettel az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdések relevánsak-e. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni.¹⁴ A Bíróság tehát csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálását, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan nincs összefüggésben az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson.¹⁵

29. A WertInvest Hotelbetrieb előadja, hogy a Heumarkt Neu projekt nem minősül a 2011/92 irányelv értelmében vett városfejlesztési projektnek. Mivel a WertInvest Hotelbetrieb által felhozott érv az uniós jog rendelkezéseinek általa követett értelmezésén alapul, aligha meglepő, hogy a kérdést előterjesztő bíróság olyan helyzetben találja magát, amelyben a Bíróság segítségét kéri a válaszadáshoz. Aligha lehet tehát kétség afelől, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

30. Ami a harmadik kérdés elfogadhatóságát illeti, noha a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben nem nevez meg más hasonló, ugyanazon a területen tervezett vagy megvalósított projekteket, e kérdés – a Heumarkt Neu projekt helyszínére és a projektnek a 2011/92 irányelv III. mellékletének 1. b) pontja és 3. g) pontja értelmében vett más meglévő és/vagy jóváhagyott projektekkel való összeadódására tekintettel – nem tekinthető a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően pusztán hipotetikusnak.

31. Ennélfogva azt javaslom, hogy a Bíróság válaszolja meg az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben feltett első négy kérdést.

B. Az első és a második kérdéstről

32. A kérdést előterjesztő bíróság első és második kérdésével – amelyek együttesen is megválaszolhatók – lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2011/92 irányelv 4. cikkének a II. mellékletének 10. b) pontjával és III. melléklete 2.c) pontjának viii. alpontjával összefüggésben

¹⁴ Lásd: 2022. január 13-i Regione Puglia ítélet (C-110/20, EU:C:2022:5, 23. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁵ Lásd: 2022. január 13-i Regione Puglia ítélet (C-110/20, EU:C:2022:5, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

értelmezett (2) és (3) bekezdésével ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a városfejlesztési projektek tekintetében kizárólag akkor kell környezeti hatásvizsgálatot végezni, ha azok területfelhasználása legalább 15 hektár és bruttó alapterületük meghaladja a 150 000 m²-t, anélkül, hogy figyelembe vennie, hogy e projektek történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű területeken, például UNESCO világörökségi helyszíneken helyezkednek el.

33. A WertInvest Hotelbetrieb emlékeztet arra, hogy a 2011/92 irányelv széles mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamok számára az olyan küszöbértékek vagy szempontok megállapítása terén, amelyek alapján a városfejlesztési projektek tekintetében környezeti hatásvizsgálatot kell végezni. A KHV-törvényben meghatározott releváns küszöbértékek nem lépik túl e mérlegelési mozgáster határait. A WertInvest Hotelbetrieb álláspontja szerint a KHV-törvény által előírtakhoz hasonló küszöbértékeket el nem érő városfejlesztési projektek várhatóan nem gyakorolnak jelentős hatást a környezetre. Az ilyen projektek esetében konkrétan nem szükséges eseti alapon megvizsgálni, hogy szükséges-e környezeti hatásvizsgálatot végezni, még akkor sem, ha azok helyszíne UNESCO világörökségi helyszín.

34. Az osztrák kormány a jelen indítvány 23. pontjában említett kötelezettségszegési eljárás miatt nem nyújtott be észrevételeket az első és a második kérdésre vonatkozóan.

35. A Magistrat der Stadt Wien (Bécs város önkormányzata) a tárgyaláson előadta, hogy a Heumarkt Neu projekt nem minősül az osztrák jogszabályok révén átültetett 2011/92 irányelv értelmében vett városfejlesztési projektnak. Ugyanakkor elismerte, hogy még egy kis léptékű projekt is jelentős hatást gyakorolhat a környezetre, különösen, ha helyszíne UNESCO világörökségi helyszín. Habár azt állította, hogy a Heumarkt Neu projekt nem fog jelentős hatást gyakorolni a környezetre, a Bíróság kérdéseire válaszolva elismerte, hogy környezeti hatásvizsgálat hiányában nem zárható ki a környezetre gyakorolt hatás lehetősége.

36. A Bizottság megjegyzi, hogy a 2011/92 irányelv nem határozza meg a „városfejlesztési projektek” fogalmát. Az irányelv II. mellékletének 10. b) pontja azonban e projektekre példaként említi a bevásárlóközpontok és parkolóhelyek létesítését. Ezen irányelv céljára tekintettel a „városfejlesztési projektek” kifejezés tehát olyan épületekre és közterületekre vonatkozik, amelyek jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a bevásárlóközpontokéhoz és a parkolóhelyekéhez hasonló hatást gyakorolnak a környezetre. Ezen észrevételének alátámasztására a Bizottság két érvet hoz fel.

37. Először is, bár elismeri, hogy a 2011/92 irányelv széles mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamok számára a környezeti hatásvizsgálat tárgyát képező városfejlesztési projektek kategóriáinak meghatározását illetően, az irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében hatásvizsgálatot végezzenek. Az olyan tagállam, amely a környezetre jelentős hatást gyakorolni képes városfejlesztési projektek jellegének, méretének vagy elhelyezkedésének figyelembevételével állapít meg küszöbértékeket, túllépi mérlegelési mozgásterének határait.

38. A Bizottság előadja, hogy az állat- és növényvilághoz, a talajhoz, a vízhez, az éghajlathoz vagy a kulturális örökséghez hasonló tényezőkre tekintettel még egy kis léptékű projekt is jelentős hatást gyakorolhat a környezetre, ha érzékeny területen helyezkedik el. Ezzel összefüggésben a Bizottság a 2011/92 irányelv III. mellékletére utal, amely az 2011/92 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése szerint az annak eldöntéséhez szükséges kiválasztási kritériumokra vonatkozik, hogy a projektek

esetében kell-e környezeti hatásvizsgálatot végezni. A 2011/92 irányelv III. melléklete „a projektek helyszínére” vonatkozó 2. c) pontjának viii. alpontja értelmében azon földrajzi területek környezeti érzékenységet, amelyekre a projektek valószínűsíthetően hatással lesznek, a természetes környezet, többek között a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű tájak vagy területek terhelhetőségének hangsúlyos figyelembevételével kell megvizsgálni. A Bizottság e tekintetben előadja, hogy egy magas épületnek történelmi értéket képviselő helyszínen történő építéséből álló projekt komoly hatást gyakorolhat a környezetre, még akkor is, ha a projekt területfelhasználása viszonylag csekély.

39. A Bizottság a fentiek tükrében úgy véli, hogy a 2011/92 irányelvvel ellentétben a KHV-törvény annyiban, amennyiben nem veszi figyelembe a városfejlesztési projekteknek – különösen az alapeljárás tárgyát képező projekthez hasonlóan – történelmi vagy kulturális jelentőségű helyszínen történő elhelyezkedését.

40. Másodsor, a Bizottság előadja, hogy a nemzeti szabályozás által megállapított küszöbértékek a gyakorlatban a projektek bizonyos kategóriái tekintetében nem zárhatják ki a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének kötelezettségét, amint az a jelek szerint a KHV-törvény esetében történik. A Bizottság rámutat arra, hogy az osztrák hatóságok e szabályozás alapján jelezték, hogy 2005 és 2019 között 59 városfejlesztési projektből 53 esetben nem volt szükség környezeti hatásvizsgálatra.

41. Álláspontom szerint a kérdést előterjesztő bíróság első és második kérdése két fő kérdéskört vet fel: mit jelent a „városfejlesztési projekt” kifejezés olyan körülmények között, amikor a projekt részét képező egyes épületek már a projekt megkezdése előtt léteznek a helyszínen, és összeegyeztethető-e a 2011/92 irányelvvel az olyan nemzeti szabályozás, amely a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének szükségességét attól teszi függővé, hogy a projekt területfelhasználása és bruttó alapterülete elér-e bizonyos küszöbértékeket.

42. Ami az első kérdéskört illeti, a 2011/92 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő meghatározás szerint a „projekt” épületek vagy egyéb létesítmények kivitelezése. Habár ezen irányelv nem határozza meg magát a „városfejlesztési projekt” fogalmát, II. mellékletének 10. b) pontja a városfejlesztési projektekre vonatkozóan nem kimerítő jellegű felsorolás keretében két példát, jelesül a bevásárlóközpontok és parkolóhelyek létesítését említi. A 2011/92 irányelv I. és II. mellékletében szereplő projektkategóriák meghatározásainak értelmezéséről szóló bizottsági dokumentum¹⁶ szerint a városfejlesztési projektek kategóriáját tágan kell értelmezni, hogy az buszgarázsokhoz vagy vasúti pályaudvarokhoz, lakóparkokhoz, kórházakhoz, egyetemekhez, sportstadionokhoz, mozikhoz, színházakhoz, koncerttermekhez és egyéb kulturális központokhoz hasonló projekteket is magában foglaljon.¹⁷ A Bíróság e megközelítésnek megfelelően megállapította, hogy a mozikomplexumot is magában foglaló szabadidőközpont építése városfejlesztési projektnak minősül.¹⁸

¹⁶ A KHV-irányelv I. és II. mellékletében szereplő projektkategóriák meghatározásainak értelmezése, 2015, 49. és 50. o., online elérhető a https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/cover_2015_en.pdf oldalon.

¹⁷ Uo., 51. o.

¹⁸ 2006. március 16-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet (C-332/04, nem tették közzé, EU:C:2006:180, 83–87. pont).

43. A Bíróság számos alkalommal megállapította, hogy a 2011/92 irányelv alkalmazási köre kiterjedt és célkitűzései széleskörűek.¹⁹ A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a „projekt” szó magában foglalja a már meglévő építmény módosításához kapcsolódó munkálatokat is.²⁰ Ezen túlmenően az irányelv céljaival ellentétesnek tűnik az, hogy a projekt fogalma infrastruktúra létesítésére korlátozódik, és így nem foglalja magában a meglévő építmények fejlesztésével vagy bővítésével kapcsolatos munkálatokat. Az ilyen korlátozott értelmezés azzal a következménnyel járna, hogy a meglévő építmények módosításához kapcsolódó összes építési munkát, ezen munkálatok mértékétől függetlenül a 2011/92 irányelvből eredő kötelezettségek figyelmen kívül hagyásával lehetne elvégezni, ami megakadályozná a 2011/92 irányelv rendelkezéseinek ilyen körülmények között történő alkalmazását.²¹

44. Ezekből az következik, hogy a 2011/92 irányelv értelmében a bontási munkálatoknak is „projekteknak” kell minősülniük. A városfejlesztési projektek gyakran magukban foglalják meglévő történelmi vagy kulturális jelentőségű építmények lebontását. A városfejlesztési projektek tekintetében – az ilyen projektek többek között a kulturális örökségre gyakorolt hatásának vizsgálata érdekében – nem mellőzhető a 2011/92 irányelv szerinti környezeti hatásvizsgálati eljárás alkalmazása.²² A lakó- és kereskedelmi épületekből álló integrált és többfunkciós fejlesztési projekt tehát ezen irányelv alkalmazásában városfejlesztési projektnek minősül, még akkor is, ha a projekt a meglévő épületek felújításából és új épületek építéséből is áll.

45. Ami az általam meghatározott második kérdéskört, jelesül azt illeti, hogy a nemzeti szabályozás a környezeti hatásvizsgálat elvégzését függővé teheti-e attól, hogy a projekt elér-e bizonyos, a területfelhasználáson és a bruttó alapterületen alapuló küszöbértékeket, a 2011/92 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése úgy szól, hogy az ezen irányelv II. mellékletében felsorolt projektekre a tagállamok határozzák meg, hogy a projektet alá kell-e vetni az 5–10. cikknek megfelelő vizsgálatnak. A tagállamok ezt a döntést esetenkénti vizsgálat, illetve küszöbértékek vagy szempontrendszer megállapítása útján is meghozhatják. A 2011/92 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése szerint abban az esetben, ha e cikk (2) bekezdése alkalmazásában esetenkénti vizsgálat elvégzésére, illetve küszöbértékek vagy szempontrendszer megállapítására kerül sor, figyelembe kell venni a III. mellékletben előírt releváns kiválasztási kritériumokat.²³

46. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, noha a 2011/92 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamok számára az olyan projekt típusok meghatározásáról illetően, amelyek tekintetében vizsgálatot kell végezni, illetve az e célból alkalmazandó szempontrendszer és/vagy küszöbértékek megállapításáról illetően, e mérlegelési mozgásteret korlátozza az irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében előírt azon átfogó kötelezettség, hogy a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében hatásvizsgálatot kell végezni.²⁴

¹⁹ 2008. február 28-i Abraham és társai ítélet (C-2/07, EU:C:2008:133, 32. pont); 2018. május 31-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet (C-526/16, nem tették közzé, EU:C:2018:356, 54. pont).

²⁰ Lásd: 2008. február 28-i Abraham és társai ítélet (C-2/07, EU:C:2008:133, 23. és 33. pont); 2011. március 17-i Brussels Hoofdstedelijk Gewest és társai ítélet (C-275/09, EU:C:2011:154, 27. pont).

²¹ 2008. február 28-i Abraham és társai ítélet (C-2/07, EU:C:2008:133, 32. pont).

²² 2011. március 3-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-50/09, EU:C:2011:109, 97–100. pont).

²³ Ennek részleteit a jelen indítvány 10–12. pontja tartalmazza.

²⁴ 1999. szeptember 21-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-392/96, EU:C:1999:431, 64. pont); 2008. február 28-i Abraham és társai ítélet (C-2/07, EU:C:2008:133, 37. pont); 2009. október 15-i Bizottság kontra Hollandia ítélet (C-255/08, nem tették közzé, EU:C:2009:630, 32. pont); 2015. február 11-i Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet (C-531/13, EU:C:2015:79, 40. pont); 2018. május 31-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet (C-526/16, nem tették közzé, EU:C:2018:356, 60. pont).

47. Tekintettel az elővigyázatosság elvére – amely az Európai Unió által a környezetvédelmi jog területén elérni kívánt magas szintű védelem egyik alapját képezi, és amelynek alapján a 2011/92 irányelvet értelmezni kell –, a környezetre gyakorolt jelentős hatások kockázata akkor áll fenn, ha objektív információk alapján nem zárható ki, hogy valamely projekt várhatóan ilyen jelentős hatást gyakorol.²⁵

48. A 2011/92 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében említett szempontok és küszöbértékek célja az, hogy megkönnyítsék a projekt konkrét jellemzőinek az értékelését annak megállapítása céljából, hogy arra vonatkozik-e a környezeti hatásvizsgálat kötelezettsége.²⁶ Az a tagállam, amely olyan mértékben állapít meg szempontrendszert és/vagy küszöbértékeket, amelyek következtében a gyakorlatban az egy bizonyos típusba tartozó összes projekt mentesül a környezeti hatásvizsgálat követelménye alól, túllépi a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és 4. cikkének (2) bekezdése által számára biztosított mérlegelési mozgástér határait, hacsak objektív információk alapján nem tekinthető úgy, hogy az ily módon mentesülő projektek kategóriájának egésze várhatóan nem gyakorol jelentős hatást a környezetre.²⁷

49. A 2011/92 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában a tagállamok továbbá kötelesek figyelembe venni az irányelv III. mellékletében meghatározott kiválasztási kritériumokat az irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében említett szempontrendszer és/vagy küszöbértékek meghatározása során.²⁸ Következésképpen az olyan tagállam, amely úgy állapít meg szempontrendszert és/vagy küszöbértékeket, hogy a projekteknek csak a méretét veszi figyelembe, és figyelmen kívül hagyja azok jellegét és elhelyezkedését, túllépi a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és 4. cikkének (2) bekezdése alapján rendelkezésére álló mérlegelési mozgástér.²⁹ Még egy kis léptékű projekt is jelentős hatással lehet a környezetre, ha olyan területen helyezkedik el, ahol az ezen irányelv 3. cikkében meghatározott olyan környezeti tényezők, mint a kulturális örökség a csekély módosulásra is érzékenyen reagálnak.³⁰ Hasonlóképpen, valamely projekt bárhatóan akkor gyakorol jelentős hatást, ha jellegénél fogva fennáll a kockázata annak, hogy – függetlenül a projektmérettől – a szóban forgó környezeti tényezőkben jelentős vagy visszafordíthatatlan változást okoz.³¹ Amennyiben valamely tagállam küszöbértékeket alkalmaz a környezeti hatásvizsgálat szükségességének vizsgálata céljából, a projektek jellegéhez vagy elhelyezkedéséhez hasonló tényezőket is figyelembe kell vennie például a különböző projektméreteknél megfelelő, a projekt jellege vagy elhelyezkedése alapján alkalmazandó küszöbértékek megállapításával.³²

²⁵ 2018. május 31-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet (C-526/16, nem tették közzé, EU:C:2018:356, 67. pont).

²⁶ 2013. március 21-i Salzburger Flughafen ítélet (C-244/12, EU:C:2013:203, 30. pont); 2015. február 11-i Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet (C-531/13, EU:C:2015:79, 41. pont).

²⁷ 1999. szeptember 21-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-392/96, EU:C:1999:431, 75. pont); 2009. október 15-i Bizottság kontra Hollandia ítélet (C-255/08, nem tették közzé, EU:C:2009:630, 42. pont); 2018. május 31-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet (C-526/16, nem tették közzé, EU:C:2018:356, 61. pont).

²⁸ 2009. október 15-i Bizottság kontra Hollandia ítélet (C-255/08, nem tették közzé, EU:C:2009:630, 33. pont); 2013. március 21-i Salzburger Flughafen ítélet (C-244/12, EU:C:2013:203, 32. pont); 2018. február 28-i Comune di Castelbellino ítélet (C-117/17, EU:C:2018:129, 38. pont). Ezeket a kritériumokat a jelen indítvány 10–12. pontja tartalmazza.

²⁹ 1999. szeptember 21-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-392/96, EU:C:1999:431, 65. pont); 2008. február 28-i Abraham és társai ítélet (C-2/07, EU:C:2008:133, 38. pont); 2009. október 15-i Bizottság kontra Hollandia ítélet (C-255/08, nem tették közzé, EU:C:2009:630, 35. pont). Lásd még e tekintetben: 2013. március 21-i Salzburger Flughafen ítélet (C-244/12, EU:C:2013:203, 35. pont).

³⁰ 1999. szeptember 21-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-392/96, EU:C:1999:431, 66. pont); 2011. május 26-i Bizottság kontra Belgium ítélet (C-538/09, EU:C:2011:349, 55. pont). Lásd még e tekintetben: 2009. október 15-i Bizottság kontra Hollandia ítélet (C-255/08, nem tették közzé, EU:C:2009:630, 30. pont).

³¹ 1999. szeptember 21-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-392/96, EU:C:1999:431, 67. pont).

³² Uo., 70. pont.

50. A Bíróság ítélkezési gyakorlata tehát megerősíti azt a nem vitathatónak vélt állítást, hogy nincs ok azt feltételezni – különösen az e vizsgálat elvégzése szempontjából releváns tényezők felsorolását szem előtt tartva –, hogy a városi területeken megvalósuló városfejlesztési projektek környezetre gyakorolt hatása csekély vagy nem létező.³³

51. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kitűnik, hogy a KHV-törvényben meghatározott városfejlesztési projektek tekintetében kizárólag akkor kell környezeti hatásvizsgálatot végezni, ha területfelhasználásuk legalább 15 hektár, és bruttó alapterületük meghaladja a 150 000 m²-t. A KHV-törvény 1. melléklete 18. b) pontjának 2. oszlopa nem tartalmaz a városfejlesztési projektek elhelyezkedésére vagy jellegére vonatkozóan olyan küszöbértékeket vagy szempontrendszert, amely a környezeti hatásvizsgálat elvégzésének kötelezettségét vonná maga után.

52. Ezenkívül a KHV-törvény 1. melléklete 18. b) pontjának 3. oszlopa – amely a környezeti hatásvizsgálat szükségességének eseti alapon történő vizsgálatára vonatkozik – nem említi a KHV-törvény 2. mellékletében szereplő A. kategóriát, amely a különleges védelmi területekre, például UNESCO világörökségi helyszínekre vonatkozik. A KHV-törvény ennek megfelelően nem irányozza elő annak esetenkénti vizsgálatát, hogy szükséges-e az UNESCO világörökségi helyszíneként felsorolt területen megvalósuló városfejlesztési projekt tekintetében környezeti hatásvizsgálatot végezni.

53. A fentiek tükrében azt javaslom, hogy a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság első és második kérdésére azt a választ adja, hogy a 2011/92 irányelv 4. cikkének a II. mellékletének 10. b) pontjával és III. melléklete 2. c) pontjának viii. alpontjával összefüggésben értelmezett (2) és (3) bekezdésével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a városfejlesztési projektek tekintetében kizárólag akkor kell környezeti hatásvizsgálatot végezni, ha azok területfelhasználása legalább 15 hektár és bruttó alapterületük meghaladja a 150.000 m²-t, anélkül, hogy figyelembe venné az elhelyezkedésüket, ezáltal kizárja a környezeti hatásvizsgálat szükségességének esetenkénti vizsgálatát a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű területeken, például UNESCO világörökségi helyszíneken elhelyezkedő projektek tekintetében.

C. A harmadik kérdésről

54. A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével arra kíván választ kapni, hogy ellentétes-e a 2011/92 irányelv 4. cikkének a III. mellékletével összefüggésben értelmezett (3) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint annak vizsgálata során, hogy valamely városfejlesztési projektnek más projektekkel összeadódó hatása miatt szükséges-e környezeti hatásvizsgálatot végezni, csak a hasonló városfejlesztési projektek vehetők figyelembe, feltéve, hogy azokat az elmúlt öt évben hagyták jóvá, de még nem valósították meg, és a tervezett városfejlesztési projekt a releváns küszöbérték legalább 25%-át teszi ki.

55. A WertInvest Hotelbetrieb úgy véli, hogy a harmadik kérdés pusztán hipotetikus, ezért nem tett észrevételt azzal kapcsolatban.

56. Az osztrák kormány azt állítja, hogy a KHV-törvény helyesen ülteti át a projektek összeadódásának figyelembevételére vonatkozó kötelezettséget. Először is, az osztrák jogalkotó mérlegelési mozgásterének keretében megállapította, hogy csak a releváns küszöbértékek legalább 25%-át elérő projektek tekintetében válhat szükségessé e projektek más projektekkel összeadódó hatásának vizsgálata. E szabály célja, hogy mentesítse a szóban forgó vizsgálat

³³ 2006. március 16-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet (C-332/04, nem tették közzé, EU:C:2006:180, 80. pont).

kötelezettsége alól a jelentéktelen környezeti hatásokkal járó kis léptékű projekteket. Másodszor, az osztrák kormány előadja, hogy az összeadódásra vonatkozó szabályt csak az előző öt év során jóváhagyott, de még meg nem valósult projektekre kell alkalmazni, mivel a már megvalósult projektek a már meglévő városi építészeti örökség részét képezik.

57. A Bizottság azt állítja, hogy annak megállapítása során, hogy valamely projektet tekintetében kell-e környezeti hatásvizsgálatot végezni, e halmozott hatás figyelembevételének kötelezettsége nem korlátozódik a hasonló jellegű vagy azonos kategóriába tartozó projektekre. Az bír relevanciával, hogy a szóban forgó projekt más meglévő vagy jóváhagyott projektek miatt várhatóan jelentős környezeti hatásokkal jár-e. Ebben az összefüggésben a nemzeti jogszabályok nem zárhatják ki az öt évnél régebben megvalósított vagy jóváhagyott projektek figyelembevételét.

58. A 2011/92 irányelv „A 4. cikk (3) bekezdése szerinti kiválasztási kritériumok” címet viselő III. melléklete az annak eldöntéséhez szükséges kritériumokat tartalmazza, hogy a II. mellékletben felsorolt projektek esetében kell-e környezeti hatásvizsgálatot végezni. Az irányelv III. mellékletének 1. pontja és 3. g) pontja értelmében a más meglévő és/vagy jóváhagyott projektekkal való összevonást mind a projektek jellemzői, mind azok hatása tekintetében meg kell vizsgálni.

59. A Bíróság ítélkezési gyakorlata azt mutatja, hogy az ilyen halmozott figyelembevétel szükségesnek bizonyulhat annak megakadályozása céljából, hogy az uniós szabályozás célját megkerüljék valamely projekt több olyan részprojektre tagolásával, amelyek a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében együttesen jelentős hatást gyakorolhatnak a környezetre.³⁴

60. Ebből következik, hogy – annak ellenőrzése során, hogy a projektet környezeti hatásvizsgálat alá kell-e vetni – a nemzeti hatóság feladata megvizsgálni azt, hogy valamely projekt más projektekkal összefüggésben jelentős hatást gyakorolhat-e a környezetre. Az említett vizsgálat hatálya nem korlátozódik a hasonló jellegű projektekre, mivel ilyen összeadódó hatások származhatnak az azonos kategóriába tartozó projektekből éppúgy, mint az eltérő jellegű projektekből, például egy városfejlesztési projektből és közlekedési infrastruktúra létesítéséből. A nemzeti hatóságoknak tehát mérlegelniük kell, hogy a vizsgált projekt környezeti hatásai nagyobbak lehetnek-e, mint amilyenek más projektek hatása nélkül lennének.³⁵

61. Annak ellenére, hogy a tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek az irányelvek átültetése, jelesül a 2011/92 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében említett szempontrendszer és küszöbértékek megállapítása során, a jelen indítvány 49. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy még egy kis léptékű projekt is jelentős környezeti hatást gyakorolhat. A 2011/92 irányelvvel tehát ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja az összeadódó hatások vizsgálatát mindaddig, amíg a tervezett projekt el nem ér egy bizonyos méretet, hasonlóan a jelen ügy tárgyát képező nemzeti szabályozáshoz, amelynek értelmében a tervezett projektnek az alkalmazandó küszöbértékek legalább 25%-át el kell érnie.

62. A 2011/92 irányelv III. mellékletének szövegéből az is következik, hogy a tagállamok kötelesek figyelembe venni a „más meglévő és/vagy jóváhagyott projektekkal” összeadódó hatásokat. A tagállamok azonban figyelmen kívül hagyhatják azokat a projekteket, amelyeket nem valósítottak meg, vagy legalábbis nem kezdtek el annak ellenére, hogy évekkorábban jóváhagyták őket, mivel közigazgatási vagy bírósági eljárás hiányában az ilyen projektek jelentős idő elteltével

³⁴ 2008. február 28-i Abraham és társai ítélet (C-2/07, EU:C:2008:133, 27. pont); 2011. március 17-i Brussels Hoofdstedelijk Gewest és társai ítélet (C-275/09, EU:C:2011:154, 36. pont); 2013. március 21-i Salzburger Flughafen ítélet (C-244/12, EU:C:2013:203, 37. pont).

³⁵ 2015. február 11-i Marktgemeinde Straßwalchen és társai ítélet (C-531/13, EU:C:2015:79, 45. pont).

várhatóan nem valósulnak meg. Ezzel szemben a 2011/92 irányelv egyértelműen előírja a tagállamok számára, hogy vegyék figyelembe más meglévő projektek összeadódó hatását, függetlenül attól, hogy e projekteket mikor fejezték be.

63. Ennélfogva azt javaslom, hogy a Bíróság azt a választ adja a kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdésére, hogy a 2011/92 irányelv 4. cikkének a III. mellékletével összefüggésben értelmezett (3) bekezdésével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint annak vizsgálata során, hogy valamely városfejlesztési projektnek más projektekkel összeadódó hatása miatt szükséges-e környezeti hatásvizsgálatot végezni, csak a hasonló városfejlesztési projekteket kell figyelembe venni, a meglévő projekteket nem, feltéve, hogy az előirányzott városfejlesztési projekt a releváns küszöbérték legalább 25%-át teszi ki. Folyamatban lévő közigazgatási vagy bírósági eljárás hiányában a 2011/92 irányelv nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy kizárják e vizsgálatból azokat a projekteket, amelyekkel kapcsolatban a munkálatok még nem kezdődtek meg, és amelyek a jogerős jóváhagyásuk óta eltelt idő miatt már várhatóan nem valósulnak meg. Ötéves időszak főszabály szerint elegendő az említett feltételek teljesülésének biztosításához.

D. A negyedik kérdésről

64. A negyedik kérdés tárgyát az képezi, hogy valamely tagállam hatóságai – amennyiben túllépik a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése, valamint 4. cikkének (2) és (3) bekezdése által részükre biztosított mérlegelési mozgásteret – kötelesek-e eseti alapon megvizsgálni a környezeti hatásvizsgálat szükségességét, és ha igen, e vizsgálat a szóban forgó területre vonatkozó védelmi célokra korlátozódik-e, vagy a 2011/92 irányelv III. mellékletében meghatározott összes kritériumot figyelembe kell venni.

65. A WertInvest Hotelbetrieb, az osztrák kormány és a Bizottság úgy véli, hogy ilyen körülmények között a környezeti hatásvizsgálat szükségességét egyedileg kell megvizsgálni. Míg a WertInvest Hotelbetrieb hangsúlyozza, hogy az ilyen egyedi vizsgálat a projekt releváns védelmi célokra – jelen esetben a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű területek védelmére – gyakorolt hatásának vizsgálatára korlátozódik, az osztrák kormány úgy véli, hogy a 2011/92 irányelv III. mellékletében meghatározott valamennyi kiválasztási szempontot figyelembe kell venni, bár célszerű lenne az adott terület védelmi céljaira összpontosítani. A Bizottság a maga részéről azzal érvel, hogy a nemzeti hatóságoknak a 2011/92 irányelv III. mellékletében említett valamennyi releváns kiválasztási kritériumot figyelembe kell venniük a környezeti hatásvizsgálat szükségességének egyedi vizsgálata során.

66. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint amennyiben a tagállamok túllépik a 2011/92 irányelv 4. cikkének a 2. cikkének (1) bekezdésével és 4. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdése által számukra biztosított mérlegelési mozgásteret, mivel az általuk megállapított küszöbértékek az említett irányelv helytelen átültetésének minősülnek, az érintett tagállam hatóságainak meg kell hozniuk minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az érintett projekteket esetenként megvizsgálják annak megállapítása céljából, hogy várható-e az az esetben jelentős környezeti hatás, és ha igen, akkor vizsgálatnak vessék alá a projektek hatásait.³⁶

³⁶ Lásd e tekintetben: 2013. március 21-i Salzburger Flughafen ítélet (C-244/12, EU:C:2013:203, 41–43. pont). Lásd még e tekintetben: 1996. október 24-i Kraaijeveld és társai ítélet (C-72/95, EU:C:1996:404, 59. és 60. pont); 1999. szeptember 16-i WWF és társai ítélet (C-435/97, EU:C:1999:418, 70. és 71. pont).

67. Az említett esetenkénti vizsgálat során figyelembe kell venni a 2011/92 irányelv III. mellékletében szereplő kiválasztási kritériumokat, azzal, hogy egyesek az adott ügyben relevánsabbak lehetnek másoknál. A történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű helyszínek védelmének szükségessége az UNESCO világörökségi helyszíntre tervezett városfejlesztési projektekkel összefüggésben különösen fontosnak tűnik.

68. Ennélfogva azt javaslom, hogy a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság negyedik kérdésére azt a választ adja, hogy valamely tagállam hatóságai – amennyiben túllépik a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése, valamint 4. cikkének (2) és (3) bekezdése által részükre biztosított mérlegelési mozgásteret – az irányelv III. mellékletében meghatározott összes kritérium figyelembevételével kötelesek eseti alapon megvizsgálni a környezeti hatásvizsgálat szükségességét.

V. Véggözetkeztetés

69. A fenti megfontolások tükrében azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen válaszoljon az előzetes döntéshozatal céljából a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) által előterjesztett kérdésekre:

1) A 2014. április 16-i 2014/52/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az egyes köz és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (2) és (3) bekezdését a II. mellékletének 10. b) pontjával és a III. melléklete 2. c) pontjának viii. alpontjával összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a városfejlesztési projektek tekintetében kizárólag akkor kell környezeti hatásvizsgálatot végezni, ha azok földfelhasználása legalább 15 hektár és bruttó alapterületük meghaladja a 150.000 m²-t, anélkül, hogy figyelembe venné az elhelyezkedésüket, ezáltal kizárja a környezeti hatásvizsgálat szükségességének esetenkénti vizsgálatát a történelmi, kulturális vagy régészeti jelentőségű területeken, például UNESCO világörökségi helyszíneken elhelyezkedő projektek tekintetében.

2) A 2011/92 irányelv 4. cikkének (3) bekezdését a III. mellékletével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint annak vizsgálata során, hogy valamely városfejlesztési projektnek más projektekkel összeadódó hatása miatt szükséges-e környezeti hatásvizsgálatot végezni, csak a hasonló városfejlesztési projekteket kell figyelembe venni, a meglévő projekteket nem, feltéve, hogy az előirányzott városfejlesztési projekt a releváns küszöbérték legalább 25%-át teszi ki. Folyamatban lévő közigazgatási vagy bírósági eljárás hiányában a 2011/92 irányelv nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy kizárják e vizsgálatból azokat a projekteket, amelyekkel kapcsolatban a munkálatok még nem kezdődtek meg, és amelyek a jogerős jóváhagyásuk óta eltelt idő miatt már várhatóan nem valósulnak meg. Ötéves időszak főszabály szerint elegendő az említett feltételek teljesülésének biztosításához.

3) A 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdését, valamint 4. cikkének (2) és (3) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

valamely tagállam hatóságai – amennyiben túllépik az említett rendelkezések által részükre biztosított mérlegelési mozgásteret – az irányelv III. mellékletében meghatározott összes kritérium figyelembevételével kötelesek eseti alapon megvizsgálni a környezeti hatásvizsgálat szükségességét.